

В българската литература то, струва ми се, става такова именно благодарение на „В часа на синята мъгла“. Най-известната му следваща интерпретация, полемична спрямо Яворовата, е, разбира се, „Не бойте се, деца“ на Вапцаров, където преди всичко е преобърнато оценностояването на настояще и бъдеще. У Яворов имаме безметежно настояще и страх за децата пред едно екзистенциално несигурно бъдеще, докато у Вапцаров, обратно, на несигурното, мизерстващо днес е противопоставено утопичното, светло, идеологически гарантирано утре. Но има и друго Вапцарово стихотворение, което скрито води този диалог – недовършеното „Ще бъда стар, ще бъда много стар...“ Тук оттласкването на лирическия говорител е не от гледката на играещи деца, а на четящи деца: „Тъй както малките деца разлистват/ и почват със картинките откроя, / така и мене днеска ми се иска/ за бъдещето да си помечтая.“ По познатия от „Не бойте се деца“ начин и тук срещу несигурното, заплашително настояще („ако остана след погромите, разбира се“) е изправено мечтаното бъдеще, но не някакво абстрактно, а съвсем конкретно, в лични категории: „Тогава аз ще имам син/ синът ще бъде двадесетгодишен“. Онова, което Яворов едва се осмелява да загатне с „внучета“ в посвещението на „В часа на синята мъгла“, тук е заявено експлицитно: бъдещето включва собствени деца. И тъкмо тук стихотворението свършва, по-точно се прекъсва, остава завинаги недописано.

Ако за миг обърнем Вапцаров към „Стоунс“, то „Ще бъда стар...“ автоматично би зачеркнуло ламентациите на „As Tears Go By“: „А по-добре е да подгониш вятъра, / отколкото да седнеш и да плачеш“ отсича недовършеното стихотворение.

„В часа на синята мъгла“ се цитира и рециклира по неочаквани начини. През 70-те години на XX век фраза от стихотворението дава заглавие на повест на Георги Данаилов – „Деца играят вън“¹⁶; през 90-те заглавието „В часа на синята мъгла“ е име на радиопредаване за култура и литература.

Ако потърсим англоезични вариации върху разглеждания мотив, няма да е трудно да ги открием. „Ode on a Distant Prospect of Eton College“ („Ода за далечен изглед към колежа Итън“) на Томас Грей е от представителните текстове на XVIII в., включени от Франсис Търнър Палгрейв в неговата класическа антология на английската поезия „Златната съкровищница“ (1861). В одата, в един сантиментално-моралистичен тон,

¹⁶ С епиграф от стихотворението: „Стоя и гледам през прозореца: / деца играят вън.“ Тук цитатът е стрешен тройно: „стоя“ вместо „седа“ (да напомним, че именно „сedenето“ е важна характеристика на Аза); „през прозореца“ вместо „от прозореца“; счупване на стиха преди „леца“ вместо след, което унищожава анжамбмана (Георги Данаилов. Деца играят вън. Убийството на Моцарт. С., БП, 1986, с. 9).